

گزینه ۲

۱

مفهوم مشترک ابیات "ب، د": تأکید بر صداقت و راستی
مفهوم سایر ابیات:
الف) متناسب بودن نتیجه هر عمل با خود آن (گندم از گندم بروید جو ز جو)
ج) ضرورت فداشدن در راه مقصود و معشوق
ه) توصیه به ترک تعلقات

گزینه ۳

۲

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت مرتبط: بیان ارزشمندی مقام والای شهادت و جاودانه بودن شهیدان
گزینه ۱: نکوهش حرص و طمع و از بین رفتن آن جز با مرگ و نیستی
گزینه ۲: نکوهش زندگی دنیوی و عمر بی‌حاصل
گزینه ۴: ناخرسندی شاعر از زندگی ناگوار خود

گزینه ۲

۳

نقصان: مفعول (قضا برای زن نقصان را نوشت)
لقمان: نهاد (لقمان، حکیم شد)
بی‌بنیان: صفت (خانه بی‌بنیان)
ارزان: قید (از جمله قابل حذف است)

گزینه ۱

۴

کاید: حيله‌گر (کید: مکر و حيله)
صورت‌شدن: به نظر آمدن، تصورشدن
تناور: فربه، تنومند، قوی جثه
موضع: جای

گزینه ۲

۵

مفهوم رباعی: بی‌خبری انسان از گذر عمر
مفهوم مقابل: آگاهی شاعر از گذر عمر
مفهوم سایر گزینه‌ها:
گزینه ۱) توصیه به بی‌تعلقی و دل نبستن به دنیا
گزینه ۳) در امان نبودن از فریب یا وسوسه‌های شیطان حتی در زمان پیری
گزینه ۴) در هر مقامی که باشیم، شیطان در کمین ماست.

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ "آشفتگی و بی‌قراری عاشق و آسودگی و بی‌توجهی معشوق است؛ اما در بیت گزینه "۴" به مفهوم "رهايي‌ناپذيري عاشق از کمند عشق" اشاره شده است.

تشبيهات:

گزینه "۱": ماه (يار) - شب (زلف يار) - آفتاب (چهره) - سرو (يار) - ريحان (گيسو) - گل (چهره) = ۶ مورد
گزینه "۲": رشته (گيسو) - قمر (رخسار) - نقطه (خال) - شکر (لب و دهان) = ۴ مورد
گزینه "۳": لؤلؤ (سخن ارزشمند) - پسته (دهان) - لاله (رخسار) - مشک (زلف) = ۴ مورد
گزینه "۴": مه: ماه (چهره) - سياهی (گيسو) - برگ گل (رخسار) - غبار (گيسو) = ۴ مورد

در بیت سؤال و گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) گوینده کسی است که خود را بی‌نظیر می‌داند و خودستایی می‌کند.
مفهوم بیت گزینه (۴) خودستایی نیست بلکه دربارهٔ معبودی است که همهٔ ذرات عالم او را می‌شناسند و خواهانش هستند.

اسرار: رازها که در کنار واژهٔ "مَحَرَم" قرار گرفته به این شکل درست است. (اصرار: پافشاری و الحاح)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه "۱": ضرورت محاسبهٔ اعمالِ خویش، پیش از فرارسیدن حساب قیامت (حاسبوا قبل آن تحاسبوا)
مفاهیم ابیات سایر گزینه‌ها:

(۲) توصیف جلوه‌گری و زیبایی گل‌ها در فصل بهار
(۳) نکوهش ثروت‌اندوزی و اشاره به ناپایداری مال و ثروت دنیوی و حیات کوتاه ثروت‌اندوزان
(۴) توصیه به رعایت اصول انسانی (کسب روزی حلال، طاعت پروردگار و پرهیز از دروغ‌گویی)

مفهوم مشترک عبارت صورت سؤال و بیت گزینه "۲": توصیه به اخلاص و راست‌کرداری و یکرنگی و نکوهش ریاکاری و تزویر و تظاهر
مفاهیم ابیات سایر گزینه‌ها:

(۱) نکوهش دونهفتی و ستایش مناعت طبع و بلندنظری
(۳) نکوهش تکبر و خودخواهی و توصیه به فروتنی و ترک خودخواهی
(۴) توصیه به ترک تعلقات برای رسیدن به کمال

وابسته‌های پیشین: این نغمه - همان کلمات - داناترین استاد - یک‌لحظه (چهار مورد)
توجه: واژهٔ "همه" در هر دو مورد بدون اسم و تنها به کار رفته و ضمیر است و وابسته محسوب نمی‌شود.
وابسته‌های پسین: دلم - نغمهٔ آسمانی - کلمات شورانگیز - استاد جهان (چهار مورد)

وابسته های پیشین: یک کوه، این کوه، یک آشنا، این کوه، این آشنا
وابسته های پسین: تاریخی، صمیمی، آتشین، سوزان، سیاه‌رو

کنایه: آب گردیدن (شدن) کنایه از شرم‌نده شدن / تضاد: آب و آتش / استعاره: "عرق شرم در شعله آتش" استعاره و تشخیص (زبان فارسی ۳، درس ۱۴) / حُسن تعلیل: شاعر دلیل عرق شرم داشتن آتش را بی‌نقاب گردیدن فرد زیبارویی می‌داند. (ادبیات فارسی ۳، درس ۱۷) در مصراع اول بیت "تشبیه" نیز وجود دارد. (زهره جبین)

"نوگل بی‌خار": استعاره از معشوق و محبوب
"نوگل، خار": تضاد، "حرف رنگینی: حس‌آمیزی"
گزینه ۲: "گل، خار" تضاد
گزینه ۳: "چو گل: تشبیه، سرو: استعاره
گزینه ۴: "خوش‌خبری صبا: تشخیص و استعاره، مصراع اول: تشبیه

استعاره و تشخیص: ای غنچه غافل (منادا واقع‌شدن غنچه) / دهن پیش صبا بگشا (انسان انگاشتن صبا) / تشبیه: [تو] چون گل / حس‌آمیزی: گریه تلخ (زبان فارسی ۳، درس ۱۴)
نکته ۱: راه تشخیص سریع پاسخ این تست، توجه به آرایه حس‌آمیزی است؛ زیرا از دیگر آرایه‌ها آسان‌تر است و یافتن آن زمان زیادی نمی‌برد.
نکته ۲: هر تشخیصی استعاره است، بنابراین هرگاه آرایه تشخیص در عبارت یا بیت باشد، استعاره هم خواهد بود.

قربانیت: خویشی و نزدیکی، غرابیت: پوشیده و دور بودن

صورت درست کلمات: گزینه ۱: "حلال / گزینه ۲: "مستغنی / گزینه ۳: "جرئت

سیاست‌نامه اثر خواجه نظام‌الملک توسی است.

گزینه ۱: "اسم + صفت + م.الیه / صفت مبهم + اسم + اسم
گزینه ۲: "اسم + م.الیه + م.الیه / صفت پرسشی + اسم + اسم
گزینه ۴: "اسم + م.الیه + م.الیه / صفت اشاره + صفت عالی + اسم

هسته گروه اسمی، اسم یا هر کلمه‌ای است که در حکم اسم باشد. در صورت داشتن وابسته‌های پسین، اولین اسم دارای نقش‌نمای اضافه (-)، "هسته" خواهد بود. در گزینه "۱"، اولین اسم که نقش‌نما پذیرفته است و هسته گروه محسوب می‌شود، "تعیین" است. "ارزش" و کلمات دیگر وابسته‌های پسین محسوب می‌شوند. (ارزش، عناصر و زبان: مضاف‌الیه / دقیق و معنایی: صفت) بررسی گزینه‌های دیگر:

- (۲) مجموعه: هسته / آثار و مرزوبوم: مضاف‌الیه (وابسته) / ادبی، گذشته و این: صفت (وابسته)
 (۳) رابطه: هسته / همنشینی و واحد: مضاف‌الیه (وابسته) / هر و زبانی: صفت (وابسته) و ...
 (۴) کوچک‌ترین: صفت عالی (وابسته پیشین) / واحد: هسته / زبانی: صفت (وابسته) و ...
 (زبان فارسی ۳، درس ۲ و ۱۳)

مصدر "گردیدن" در بیت سؤال و گزینه "۱" در معنی "منصرف شدن، برگشتن از تصمیم، تغییر عقیده دادن و نقض کردن پیمان" آمده است. معنی بیت سؤال: ای فرد نیک‌آیین، تو نباید از پیمان و قول خود برگردی (منصرف شوی) و آن را نقض کنی.
 (۱) اگر از نظر کردن به دوست، نهی شده است، من در کل عمرم تصمیم گرفته ام که از نهی‌شده‌ها برگردم و عقیده ام را تغییر ندهم (من همواره به دوست نظر می‌کنم).
 بررسی معنی "گردیدن" در سایر گزینه‌ها:
 (۲) گردد: شود (فعل اسناد)، معنی بیت: فرد دانا می‌گوید اگر در یک خانه، فرمان یا سخن، دو تا شود، آن سخن، ماندگار و تأثیرگذار نخواهد بود یا آن خانه ثبات نخواهد داشت.
 (۳) بگردید: دگرگون شد، معنی بیت: یک شخص، فردی زیبارو را دید و از غلبه شور عشق، احوالش دگرگون شد.
 (۴) بگردی: تغییر می‌کنی، رنگ عوض می‌کنی. معنی بیت: ای یار، در هر لحظه، روحیات تو، عوض می‌شود؛ گاهی خوش‌سخنی در پیش می‌گیری و گاهی گفتارت تلخ و رنج‌آور می‌شود.
 (زبان فارسی ۳، درس ۷ و ۱۲)

معنی "شود" در ابیات ۱، ۳ و ۴ معادل "گردد" و فعل اسنادی است. در گزینه "۲" معنای "رود" می‌دهد.

فعل "گردد" در بیت گزینه "۱" از مصدر "گشتن" در معنای "دور زدن، چرخیدن، گردش و سیر کردن" به کار رفته است اما در ابیات دیگر به معنی "شدن" فعل اسنادی است.
 (۱) همان بهتر است که در ویرانه بگردد (سیر کند).
 (۲) کسی که از عشق او دیوانه شود، وجودش با عدم هم‌خانه می‌شود.
 (۳) او از نور شمع دیوانه می‌شود.
 (۴) با کل ماهیان بیگانه می‌شود.
 (زبان فارسی ۳، درس ۷)

فعل "گرفت" در گزینه ۱ به معنی "تأثیر کرد" و "اثر گذاشت" به کار رفته است اما در گزینه‌های دیگر در معنای اصلی "اخذ کرد، ستاند، به دست آورد" است.
 (زبان فارسی ۳، درس ۷ و ۱۲) / (ادبیات چهارم، درس ۱۵)